

Pareltjes

met informatie over de geschiedenis van Rossum

Verspreiding vindt plaats via de website

van de Dorpsraad van Rossum

contactadres: pareltjesrossum@gmail.com

nummer 25, mei 2023

Plannen smeden voor een nieuw dorpshuis

Rossum had al in het midden van de jaren '10 van de twintigste eeuw een dorpshuis. Het werd toentertijd 'gemeenschapshuis' genoemd. Het stond naast het gemeentehuis dat zich op de hoek van de Kerkstraat en de Slotselaan bevond. Het heette De Harmonie. Er zijn oude foto's waarop dit dorpshuis te zien is. Rossumse verenigingen maakten er gebruik van. Er werden films in vertoond en er werden bijvoorbeeld ook verkopen in gehouden. De Rossumse fanfare Juliana, die kort na de geboorte van prinses Juliana in 1909 was opricht, gaf er vanaf het begin van de jaren '20 haar concerten. Als er kermis was in Rossum, werden er in De Harmonie dansfeesten gehouden. Waarschijnlijk op de muziek van een platenspeler of een juke box. Wie een dansje wilde wagen, moest per dans betalen. De Harmonie werd in 1938 afgebroken. Wat er van het gebouw resteerde had kennelijk nauwelijks waarde, want de gemeente Rossum besloot op 14 juli 1938 alleen de voorgevel 'voor afbraak' te verkopen. Door deze afbraak van De Harmonie had Rossum geen gemeenschapshuis meer. Daar was

toch behoefte aan. Leden van de hervormde kerk besloten er wat aan te doen. Zij richtten kort na de oorlog, onder leiding van Jan de Leeuw, in het dagelijks leven fruitteler, wonend aan de Burg. Van Randwijckstraat bij de rotonde, een Stichting op met de naam Huis der Gemeente. De Stichting ging op zoek naar een mogelijkheid om in het dorp een gemeenschapshuis te stichten en vond dat in de aankoop van een ziekenbarak uit de zojuist beëindigde oorlog. De stichting ging in 1948 over tot de aanschaf van deze barak van het Amerikaanse leger. De barak was nu overtuillig geworden en het geallieerde leger wilde 'm wel verkopen. Het was van meet af aan duidelijk dat de hervormde stichting Huis der Gemeenten met de aankoop van een afgeschreven barak uit de oorlog de bedoeling had meer nadruk te leggen op het sociale en culturele leven in de Rossumse samenleving. De geheel houten barak werd in de Manhuisstraat geplaatst. Het interieur van dit 'gemeenschapshuis' bestond uit drie met houten panelen af te scheiden gedeelten. In het voorste gedeelte was door de hele week heen de neutraal bijzondere

Op deze foto zien we het oude gemeentehuis van Rossum, op de hoek van de Slotselaan en de Burg. Van Randwijckstraat. Links daarvan staat een stroomhuisje en dan zien we het gemeenschapshuis De Harmonie.

kleuterschool gevestigd. Daarachter bevond zich een zaaltje dat gewoonlijk als bergplaats dienst deed en daar weer achter een kleine ruimte met kledkamers. Als Ons Huis voor sociale of culturele doeleinden nodig was, werden de meubels en materialen van de kleuterschool tijdelijk aan de kant geschoven. Door de panelen weg te halen kon er van Ons Huis in korte tijd een feestzaal worden gemaakt. Er zijn in Ons Huis bijvoorbeeld verschillende bruiloften gevierd. Er werden ook vergaderingen gehouden of een talentenjacht georganiseerd. De zaal werd ook door de toenmalige toneelvereniging ODI gebruikt die er onder meer de musical *Im Weissen Rösli* speelde, uitgevoerd door Rossumse spelers. Er werd in het dorp nog lange tijd met grote waardering over de uitvoering van deze musical gesproken.

Het multifunctionele karakter van het gebouw kwam op deze manier zeer tot haar recht, al werd het na verloop van tijd steeds duidelijker dat Ons Huis 'op' raakte. Het was duidelijk aan vervanging toe. De eerste stappen daartoe had de gemeente reeds in 1955 gezet, maar in het midden van de jaren '60 waren de plannen voor

een Rossums dorpshuis dat Ons Huis zou kunnen vervangen nog steeds niet gerealiseerd. Maar er gloorde hoop. In de jaren '60 kwam de situatie rond de bouw van een nieuwe katholieke kerk aan de rand van het dorp in een stroomversnelling. Zo de bouw van een nieuwe kerk gerealiseerd zou kunnen worden, kon de noodkerk aan de Kerkstraat tevens wellicht omgebouwd worden tot dorpshuis, was de gedachte bij het college van burgemeester en wethouders en bij veel anderen in het dorp.

De rooms katholieke noodkerk aan de Kerkstraat.

De keuze voor de beheersvorm van het nieuwe dorpshuis

Meestal zijn dorpshuizen publieke instellingen, opgezet en onderhouden door gemeenten. Dat is tegenwoordig ook in de gemeente Maasdriel het geval. De Parel maakt daarop echter een uitzondering, waarvan de reden voortvloeit uit gebeurtenissen in het verleden. Toen werd in Rossum, in een proces van enkele jaren, aan het eind van de jaren '60 een dorpshuis gesticht, waar het hele dorp een flinke bijdrage aan leverde: niet alleen de gemeente Rossum, maar ook verschillende verenigingen en organisaties in het dorp, de plaatselijke middenstand en - niet te vergeten - individuele burgers droegen aan de stichting van het dorpshuis bij. Er ontstond zo een grote saamhorigheid in Rossum die in eerste instantie gericht was op de totstandkoming van een gemeenschapshuis. Het credo was 'voor het dorp, door het dorp'. Men besloot dat het nieuwe gemeenschapshuis ook door het dorp bestuurd moest worden. Daarvoor werden alle verenigingen in het dorp uitgenodigd een speciale vereniging in het leven te roepen. De verenigingen in het dorp zouden het nieuwe dorpshuis gezamenlijk besturen en tegelijkertijd waren zij ook de gebruikers. Zo

werd dit in grote saamhorigheid beslist. Hoe is dit sinds die tijd gegaan? Er waren verenigingen die het dorpshuis intensief gebruikten, zoals de Fanfare Juliana. Maar er waren ook verenigingen die er nauwelijks gebruik van maakten, zoals de voetbalvereniging Rossum. De laatste groep begonnen zich op den duur af te vragen of het nog zin had deel uit te maken van het bestuur van het dorpshuis. Zij trokken zich terug. De tijd was veranderd: het ging niet meer om de vraag om een voorziening van het hele dorp in stand te houden, maar om de vraag welk profijt je uit het lidmaatschap van het dorpshuis kon afleiden. Was dit profijt nihil, dan besloot een vereniging zich veelal uit het bestuur van het Dorpshuis terug te trekken. Dit vond steeds meer plaats: verenigingen beëindigden zo hun verantwoordelijkheid voor het beheer van het Dorpshuis, dat inmiddels De Parel heette. Het Dorpshuis werd steeds minder een levend onderdeel van de hele Rossumse samenleving. Niettemin is het De Parel recent gelukt een actief bestuur te formeren dat zich met verve inzet om de centrale rol van het Dorpshuis in de Rossumse gemeenschap te bevorderen. Want De Parel is van groot belang voor het sociale en culturele leven in de Rossumse gemeenschap.